

ORGANIZACJA PRACY DOMOWEJ UCZNIÓW

KLAS I – III

ISTOTA PRACY DOMOWEJ

Praca domowa ucznia ma bardzo duże znaczenie w procesie nauczania i wychowania. Nauka domowa może przekształcić budzone na lekcji zaciekawienie i zainteresowania uczniów w zainteresowania i zamiłowania pozaszkolne, które umożliwią im wyjście poza stereotypowy zbiór zadań i ćwiczeń utrwalających oraz pozwolą na uzupełnianie, pogłębianie i wzbogacanie wiedzy własnym wysiłkiem. Uczniom potrzebna jest taka wiedza, która może być wykorzystywana w różnych sytuacjach zmieniającego się wciąż otoczenia. Potrzebne są takie umiejętności, które będą przydatne w uczeniu się przez całe życie. Nauka domowa w klasach I – III nabiera szczególnego znaczenia jako przygotowawczy etap do późniejszego samokształcenia.

Głównym celem prawidłowo funkcjonującej **pracy domowej jest wdrażanie dziecka do samodzielności i samokształcenia.**

Inne ważne funkcje, jakie ma do spełnienia praca domowa ucznia to:

- powtarzanie wiadomości i umiejętności zdobytych w szkole,
- pogłębianie i utrwalanie wiadomości i umiejętności ucznia,
- praktyczne wykorzystanie zdobytych wiadomości i umiejętności,
- budzenie pozytywnych emocji, wiary we własne siły, pozytywnego stosunku do nauki,
- rozwijanie inicjatywy, pomysłowości, zdolności twórczych.

W pierwszych latach nauki w szkole dziecko nie ma jeszcze nawyku samodzielnego uczenia się. Do takiej pracy trzeba je stopniowo wdrażać. W szkole robi to nauczyciel. W domu natomiast rodzice mogą wspomóc szkołę w realizacji tych zamierzeń.

WARUNKI PRACY DOMOWEJ UCZNIÓW

Bardzo ważną sprawą, wręcz obowiązkiem rodziców jest **stworzenie dziecku odpowiednich warunków do pracy.** Bez względu na sytuację materialną rodzice muszą urządzić dziecku stałe miejsce pracy. Powinno ono mieć swój stolik, szafkę, półeczki, gdzie będzie układało we właściwym porządku książki, zeszyty, przybory oraz drobiazgi. **Kącik do pracy** trzeba tak urządzić, aby było tam przytulnie i wygodnie, a dziecko lubiło tam przebywać. Stolik przeznaczony do odrabiania lekcji musi być tak ustawiony, aby światło dzienne padało z lewej strony (dla dzieci praworęcznych). Ważne jest również oświetlenie elektryczne. Krzeselko musi być przystosowane do wzrostu dziecka. Ucząc się w nieprawidłowej pozycji dziecko szybciej się męczy, jest znużone, zniecierpliwione. Niewygodna pozycja przy pisaniu i czytaniu może prowadzić do garbienia czy skrzywienia kręgosłupa.

Pomieszczenie przeznaczone do nauki powinno być wywietrzone. Na czas odrabiania lekcji warto zamykać okna, aby hałas i gwar dobiegający z ulic, podwórka, nie utrudnia dziecku koncentracji.

Jeżeli w rodzinie jest ustalony porządek dnia, w którym przeznacza się czas na różne zajęcia, w tym rozkładzie **muszą znaleźć się określone godziny na odrabianie lekcji.** Łatwiej uczyć się codziennie w tych samych godzinach, gdyż po pewnym czasie wytwarza się trwałe przyzwyczajenie, które powoduje szybsze wykonywanie czynności. Dziecko w młodszym wieku szkolnym nie powinno uczyć się zbyt późno. Najlepiej pracuje się umyślowo rano od godziny 8 do 11, zaś po południu od godziny 15 do 17.

Godziny przeznaczone na naukę muszą być respektowane przez całą rodzinę. Nie można w tym czasie prowadzić w domu głośnych rozmów, nie trzeba kręcić się i robić zamieszania lub też z błahego powodu odrywać dziecko od pracy. Radio i telewizja muszą być wyciszone.

W trakcie nauki domowej potrzebny jest odpoczynek. Krótkie przerywniki w pracy połączone z ruchem na powietrzu są wskazane, tylko powinny być stosowane we właściwym momencie. Dziecko musi najpierw skończyć Rozpoczętą pracę lub doprowadzić ją do jakiegoś punktu.

Zdarza się, że dzieci odrabiają pracę domową w świetlicy szkolnej. Jednak nauka w świetlicy pozbawiona jest wielu wartości, które dziecko może osiągnąć ucząc się w domu. Całodzienne przebywanie w szkole w gronie rówieśników, w hałasie i obowiązek podporządkowania się rygorom szkolnym męczy dziecko i wpływa niekorzystnie na jakość odrabianych lekcji.

KSZTAŁTOWANIE SAMODZIELNOŚCI

Stopień samodzielności dzieci zależy głównie od tego, jak postępują z nimi dorośli: nauczyciele, rodzice, opiekunowie. **Samodzielność nie przychodzi sama.** Obok uczenia samoobsługi cenne jest również wdrażanie do pewnych domowych obowiązków. Im wcześniej dziecko wdrażane jest do samodzielności, tym lepiej sobie radzi potem w szkole i tym większą wykazuje dojrzałość do wypełniania szkolnych obowiązków. Niecierpliwość, zbytnia nerwowość, pośpiech, a także przesadna troskliwość są wrogami samodzielności. Dlatego ważna jest właściwie pojęta pomoc rodzicielska w nauce domowej ucznia klas I-III.

- **Istotną sprawą jest nauczanie dziecka obowiązkowości.** Chodzi o systematyczne przynoszenie do szkoły potrzebnych przyborów szkolnych i dokładne wykonywanie poleceń nauczyciela. Dziecko musi zapamiętać, co jest zadane do domu. Do zadań domowych należy również przyniesienie z domu różnych materiałów. Należy zwrócić uwagę na sposoby zapamiętywania pewnych informacji: zapisywanie, zaznaczanie, przeglądanie w domu ćwiczeń, zeszytów, przypomnienie zajęć, ich tematyki, itp.
- **Ogromne znaczenie wychowawcze ma zainteresowanie nauką dziecka, jakie okazują mama i tata.** Wówczas dziecko chętnie zabiera się do nauki w domu mając poczucie ważności wykonywanych zadań. Przypomina też sobie, czego nauczyło się w szkole, utrwala nabyte wiadomości.
- Kiedy dziecko zabierze się do pracy, nie należy stać nad nim, dyrygować. **Rodzice powinni być gdzieś w pobliżu i dyskretnie obserwować pracę dziecka,** czuwając nad prawidłowym przebiegiem odrabiania lekcji. Nie wolno pozostawiać dziecka samemu sobie, ani też wtrącać się do jego pracy, wystarczy kontrola odrobionych lekcji
- Jeśli zajdzie taka potrzeba pomoc rodziców powinna być taktowna i dyskretna. **Bardzo cenne jest naprowadzenie dziecka, zmuszające do samodzielnego myślenia.** Nie wolno podawać gotowych rozwiązań ani wyręczać dziecka.
- **Ważną rzeczą jest dać dziecku szansę zastosowania zdobytych wiadomości w praktyce,** np. samodzielne pisanie życzeń świątecznych, pisanie listów, załatwianie drobnych sprawunków i obowiązek rozliczenia się z powierzonych pieniędzy, praktyczne posługiwanie się wiadomościami przyrodniczymi geograficznymi, itp.

- **Nie należy szczędzić dziecku pochwał za dobrze wykonaną pracę.** Wystrzegać się trzeba natomiast rygorystycznych nakazów i gróźb. Zbytni rygor i despotyczne dyrygowanie dzieckiem hamuje rozwój jego samodzielności, utrudniając mu tym samym naukę.

Mam głęboką nadzieję, że sprawy, które tutaj poruszyłam przybliżą rodzicom wagę zadania jakie stoi przed nimi i ich dziećmi, aby nauka domowa nie była udawką.

BIBLIOGRAFIA:

1. Kozak H., Organizacja pracy domowej uczniów klas początkowych, Warszawa 1984.
2. Krusko K., Samodzielność uczniów klas początkowych w nauce domowej, Życie Szkoły nr 1, 1996.
3. Szpiter M., Doskonalenie nauki domowej uczniów klas początkowych, WSP. Słupsk 1992.
4. Żywno I., Nauka domowa ucznia klas I III, Życie Szkoły nr 1, 2001.

Opracowała: mgr Alicja Korejwo